

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Augustini Barbosa ... Collectanea doctorum tam
veterum, quam recentiorum, in ius pontificium universum**

In Qvo Dvo Priores Decretalivm Libri Continentvr

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1669

24. De officio Archipresbyteri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95263](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95263)

De Officio Archipresbyteri, Tit. XXIV. 209

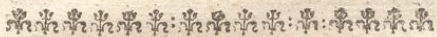
etundum Stephan. Gratian. *Marchie decif.* 233. per tot. & *discept. forens. cap.* 340. & 341. Bellet. *disquisit. cleric. part. 1. tit. de favore clericorum reali.* §. 1. num. 16. Aloyf. Ricc. *resol.* 471. num. 4. & *seq.* Mar. Giurb. *conf.* 88. n. 4. vbi late probat per totum illud consilium procedere etiam in notario non exercente immediate; quapropter optimo iure S. Congregatio super negotiis Episcoporum, & Regularium præposita mandauit Episcopo Ortunen. 6. Augusti 1602. ne suspenderet censuras latas & publicatas contra Gubernatorem Lanciani, nisi prius relaxato è carceribus eius notario, Regiis hortatoriis, ac aliis quibuscumque non obstantibus.

3 *Adiudicantes*, &c.] Notatur ad hoc quod seruata terminata suis terminis, & finibus sunt contenta, vt per Tiraquel. *de notabil. c.* 37. n. 15.

4 In gloss. *Abbas*. Aduerte eo tantum casu consuetudinem aliorum locorum esse spectandam, quando scilicet particularis deficeret, Innoc. *hic num.* 8. *vers. item*, & *num.* 9. Mohed. *decif.* 5. num. 2. de decimis, & tenet Rota in *vna Oriolen. Canon.* 11. Martij 1619. coram R. P. D. Remboldo. Vnde consuetudinem vnus ciuitatis vel loci extendi ad loca, & oppida particularia illi subiecta, quæ non habeant consuetudinem propriam, post Bart. Butr. & Curt. resoluunt Moneta *de distrib. quodid.* p. 2. q. 12. n. 28. vbi etiam dicit secus esse si consuetudo illa esset contra ius alicuius Ecclesiæ particularis, quia tunc non extendetur ad Ecclesias.

6 In gloss. *Maiores*, ibi, *Ab antiquioribus*. Notatur ad hoc quod testes antiquiores maxime sunt præferendi, vt per Tiraq. in *præfat. primog.* n. 148. & *seq.* Rebuff. *de reprobat. testium.* n. 125. Mascard. *de probation. concl.* 1295. & 1196. n. 4. Menoch. *de præsumpt. lib.* 6. *præf.* 47. n. 3. Farin. in *praxi crimin.* q. 65. num. 176. Cardoso in *praxi iudicium,* verbo, *testis.* n. 70.

7 In ead. gloss. ibi, *Et que domi geruntur facilius probantur per domesticos, quam per alios.* Vide Amat. Roderic. in *practica de modo*, & *forma videndi*, seu examinandi processum, c. 7. n. 50. Brunor. à Sole in *locis communibus verbo, domestici*; nam licet testes domestici non probent, tamen vbi adest difficultas probationis ratione temporis & loci, vel in his, quæ occulte sunt, plenè probant, Rota apud Farinac. *decif.* 987. n. 6 & *decif.* 772. n. 2. & 3. f. 1. in recent.

De Officio Archipresbyteri.

TIT. XXIV.

UPER hanc rubr. scripserunt Zabari. Bellam. Ioan. Andr. Anchar. Butr. Anan. Panorm. Petr. de Ranenna in *compendio iuris Can.* Martin. Melhartius in *epitome Decret.* fol. 26. *vers.* Daniel Venator. in *analysis methodica iuris Pontific.* pag. 85. Goffred. & Host. in *summa huius tit.* Canif. in *summa iur. Canon.* lib. 1. tit. 20. Petr. Alphons. de Vasconcel. in *harmonia rubr. iur. Canon.* Alex. Casan. & Anastaf. Germon. in *paratitlis ad quinque libros Decret.* Barthol. Carthag. in *exposit. titulorum iuris Canonici*, Lancel. in *instit. Canon.* Canif. in *summa iur. Canon.* & nouissime Ioan. Honor. lib. 1. *summ.* in *Decretal.* Cafarel. in *erotem. iuris Canon.* omnes sub hoc tit.

Archipresbyter dicitur princeps Presbyterorum; Marta in *uotis nouissimarum decif. voto* 177. num. fin. & de Tom. I.

eius potestate, munere, & officio, vide l. 8. tit. 6. p. 1. vbi Greg. Emman. Sà in *aphorismis, verbo, Archipresbyter.* Petr. Gregor. *syntagm. iuris, lib.* 15. c. 21. Rota apud Farinac. *decif.* 533. n. 5. p. 1. in recent. Guillelm. Durand. in *speculo iuris, lib.* 4. sub hoc tit. Card. Tusch. *com.* 1. lit. A. *concl.* 485. Lancel. Conrad. in *temple omnium iudicum, lib.* 2. cap. 11. Ioan. Garc. *de expens.* c. 9. n. 5. & 6. Flores *var. lib.* 1. q. 4. n. 17. Fr. Hieron. Roman. *de Republ. Christiana, lib.* 3. c. 10. §. *succede.* fol. 202. *verso.* Azor. *instit. moral.* p. 2. lib. 3. cap. 15. Galganet. *de iure publico*, lib. 3. tit. 12. Ant. Fabric. *de re beneficii de beneficiis cum dignitate n. 30 cum seq.* Sebast. Cæsar. *de Ecclesiastica hierarchia* q. 2. *proem.* n. 9. & *latius* p. 3. *disf.* 12. §. 2. Et an habeat aliquam iurisdictionem in suos Parochianos, Clericos, & Sacerdotes, eos scilicet puniendi, castigandi, vel aliud faciendi, tractat. *decif.* Rota apud Farin. 129. p. 2. relata per Aloyf. Ricc. in *praxi auea resol.* 93.

S V M M A R I V M.

- 1 Archipresbyter ciuitatis subest Archidiacono, & principaliter præst Presbyteris, & presbyteralibus officiis, & n. 2.
- 3 Archidiaconus præcedit Archipresbyterum quoad dignitatem, non quoad Ordinem, Archipresbyter vero præcedit Archidiaconum in diuinis.

CAP. Vt Archipresbyter. I.

Ex Concil. Toletan.

Archipresbyter subest Archidiacono, cuius mandatis sicut Episcopi obedit. Habet curam supra Presbyteros, & absente Episcopo solemneriter Missam canit, vel is, cui ipse iniungit. Colligunt ex Ord. Abb. antiq. Zabari. Bellam. Io. Andr. Innoc. Host. Butr. Collect. Anan. Anch. Panorm. Viuian. in *ration. primi libri iuris Pontif.* pag. 347. Alagona in *compend. iuris Canonici*, pag. 125. remissiuè Ximen. in *concord.* p. 1. refertur ab Ant. August. *collect.* 1. *Decret. lib.* 1. tit. 16. cap. 1. & à Burchar. *lib.* 1. cap. 50. & Ton. p. 6. c. 26.

Probat hic text. quod Archipresbyter est Archidiaconi iurisdictioni, & potestati subiectus, vt per Boër. *de auctoritate magni Consilij*, n. 72. in fin. & n. 73. cum seqq. Steph. Gratian. *discept. forens.* c. 111. n. 80. Azor. *instit. moral.* p. 2. lib. 3. cap. 15. q. 2. & 3. Sebast. Cæsar. in *relect. de Ecclesiastica hierarchia* p. 3. *disf.* 12. §. 2. n. 1.

In gloss. *Subesse*, ibi, *Sed dicas quod Archidiaconus præst Archipresbytero quoad dignitatem, non quoad Ordinem.* Notatur ad hoc quod Archidiaconus præcedit Archipresbyterum in administratione, sed Archipresbyter præcedit Archidiaconum in diuinis. Felin. in *rubr. de maioris. & obed.* Boër. d. num. 73. Anton. de Prætis in *clypeo Pastoralis officij*, cap. 637. nisi Archidiaconus sit in Presbyteratus Ordine constitutus, tunc, cum sit par etiam in Ordine, & maior in administratione, debet præcedere Archipresbyterum absente Episcopo in celebratione Missarum in diebus solemnibus, in delatione sanctissimi Sacramenti in eius festo, in benedictione candelarum, cinerum, palmarum, & aliis huiusmodi actibus, & functionibus sacerdotalibus, Host. *hic*, quem sequuntur Ioan. Andr. Anton. Abb. Card. Anchar. Bellam. & censuit sacra Congregat. in *vna Regien.* 9. Decembr. 1600. his verbis, Censuit sacra Congreg. Archidiaconum dictæ Ecclesiæ, qui prima dignitas post Pontificalem existit, & Sacerdos nunc est, nõ quidem ex obligatione, sed ex sua voluntate & deuotione in

S 3 decantat

decantatione Missarum in diebus solemnibus, de la-
tione sanctissimi Sacramenti, benedictione candela-
rum, cinerum, & palmarum, & aliis huiusmodi
actibus, & functionibus sacerdotalibus Episcopo ab-
sente praefendum esse Archipresbytero, neque alle-
gatam consuetudinem, quae legitime probata non fuit
eidem Archipresbytero ad excludendum Archidiaconum
Sacerdotem, in casu de quo agitur, suffragari, re-
fert Marc. Ant. Gennet. in praxi Archiep. Neapol. c. 5. in
nouiss. edit.

S V M M A R I V M.

- 1 Archipresbyteri ministerium quod sit ponitur, & n. 2.
remissive.

C A P. Ministerium. II. Leo.

- 1 Archipresbyter habet curam, & sollicitudinem
de omnibus Sacerdotibus, qui sunt cardines
Ecclesiae, ut diligenter faciant Sacrum & Horas, &c.
Absente vero Episcopo pronidet, & supplet officia
Sacerdotum, ut fontes benedicere, infirmos ungere,
penitentem infirmum consulto Episcopo reconcilia-
re, exceptis his, quae sunt illi prohibita. Colligunt
ex Ord. Abb. antiq. Zabar. Collect. Host. Anch. Bel-
lam. Ioan. Andr. Innoc. Panorm. Anan. Butr. Viu. in ra-
tion. primi libri iuris Pontif. pag. 347. Alagona in com-
pend. iur. Canon. pag. 125. remissive Ximen. in concord.
p. 1. refertur ab Anton. August. collect. 1. Decret. lib. 1.
tit. 6. c. 2.
- 2 Idem ex hoc text. referunt Azor. instit. moral. p. 2.
lib. 2. c. 15. q. 1. Galanet. de iure publico, lib. 3. tit. 2.2. a. n. 3.
Et in Concil. Trid. sess. 5. de reform. c. 2. salubriter addi-
tur ut Archipresbyteri, & alij curam animarum ha-
bentes diebus saltem Dominicis, & festis solemnibus
plebes sibi commissas pro sua & earum capacitate
pascant salutaribus verbis, docendo ea, quae scire om-
nibus necessarium est ad salutem, annuntiandoque eis
cum breuitate & facilitate sermonis vicia, quae eos
declinare, & virtutes, quae sectari oporteat.

S V M M A R I V M.

- 1 Archipresbyteri ciuitatensis officium quod sit, ponitur,
& num. 2.
- 3 Iurisdicção voluntaria competens alicui ex commissione
legis quando delegari possit, ostenditur.
- 4 Cathedralis Ecclesia dicitur esse Parochia totius ciuita-
tis, & diocesis.

C A P. Officium. III.

- 1 Archipresbyteri urbani officium est absente Prae-
sule vice ipsius inchoare officium, benedicere
in Ecclesia, in matutino Missam cantare, vel impo-
nere alicui, ut canter, & celebrante Episcopo iubere
Sacerdotibus, ut se induant vestibus sacris, & pro-
cedant curare, ut non desit Eucharistia, nec Confessa-
rij pro infirmis, & pro aliis diocesanis. Colligunt
ex Ord. Abb. antiq. Zabar. Collect. Bellam. Ioan. Andr.
Innoc. Butr. Anan. Host. Innoc. Anch. Panorm. Viu. in
ration. primi libri iuris Pontif. pag. 348. Alagona in com-
pend. iur. Canon. pag. 125. remissive Ximen. in concord.
p. 1. refertur ab Anton. August. collect. 1. Decret. lib. 1.
tit. 16. c. 3.

Idem ex hoc text. desumunt Azor. instit. moral. part. 2.
lib. 3. c. 15. q. 4. & 5. Sbroz. de officio Vicarij, l. 1. quest. 3.
num. 18.

Vel cui de Sacerdotibus inscribitur. Notatur ad hoc quod
iurisdicção voluntaria competens alicui ex commis-
sione legis delegari potest, quando non sit tanti mo-
menti, quin per alium expediri valeat, ut per Couar.
lib. 3. var. c. 20. n. 6.

In gloss. A foris veniunt, ibi, Quilibet de Episcopatu
potest Sacramenta recipere in maiori Ecclesia. Quia Ec-
clesia Cathedralis dicitur esse Parochia totius ciui-
tatis, & diocesis, Guttier. Canon. lib. 1. cap. 27. num. 24.
& seq. Lanor. variar. lucubr. tom. 2. tit. 2. cap. 11. num. 64.
Pialec. in praxi Episcopi. part. 2. cap. 3. numero 4. vers.
circa festum, Card. in Clem. dudum, §. verum, de sepult.
quem refert Bellet. disquisit. cleric. part. 1. tit. de bonis
cleric. §. 3. num. 43. & ideo Archipresbyter Cathedralis
omnibus de diocesi Sacramenta ministrat. gloss. verbo
subdito in cap. 2. de penit. & remis. lib. 6. Anton. Cuch.
lib. 5. instit. maior. tit. 4. num. 168. Sanch. de Murim. lib. 3.
disp. 27. num. 1. Galet. in margarita casuum confitent. verbo
Sacramentum 2. ac proinde Confessiones omnium de
diocesi audit, & absoluit, ac poenitentias iniungit.
Oldrad. conf. 230. n. 2. in fine, Sbroz. de officio Vicarij. lib. 2.
quest. 14. num. 2. Azor. instit. moral. lib. 3. cap. 15. q. 8. vers.
queres.

S V M M A R I V M.

- 1 Archipresbyter realis Presbyterorum, & laicorum ple-
bania suae curam gerit, contra decretum tamen Epi-
scopi nihil ordinare potest.
- 2 Archipresbyter est legitimus Episcopi Vicarius.
- 3 Archipresbyter ordinariam habet iurisdictionem.

C A P. Ut singula. IV. & fin.

Archipresbyter ruralis gerit curam non solum
plebis, sed aliorum Presbyterorum, & cuncta
debet referre ad Episcopum, nec potest ordinare ali-
quid contra decretum Episcopi, & qualibet plebs
debet habere suum Archipresbyterum. Colligunt ex
Ordin. Abb. antiq. Zabar. Collect. Bellam. Ioan. Andr.
Anch. Anan. Host. Innoc. Butr. Panorm. Viuian. in ra-
tionis primi libri iuris Pontif. pag. 348. Alagona in com-
pendio iuris Canon. pag. 126. remissive Ximen. in concord.
p. 1. refertur ab Anton. August. collect. 1. Decret. lib. 1.
tit. 16. c. 4.

Probat hic text. Archipresbyterum esse legiti-
mum Episcopi Vicarium, ut per Sbroz. de officio Vi-
carij, lib. 1. quest. 3. num. 18. & lib. 2. quest. 14. num. 2. Azor.
instit. moral. part. 2. lib. 3. cap. 15. quest. 4. vers. alter vero,
Narbona de appellat. a Vicario ad Episcopum, part. 1.
num. 22. Monet. de distribut. quotid. p. 2. quest. 1. num. 26.
vers. ratio.

In gloss. Referant, ibi, Cum habeant ordinariam iurif-
dictionem. Notatur ad hoc quod Archipresbyteri or-
dinariam habent iurisdictionem, ut per Azor. d. c. 15.
quest. 6. Narbona ubi proxime part. 1. num. 20. Moneta
d. q. 1. n. 26. in fine, ubi n. 28. dicit iurisdictionem, &
& aliorum curam Archipresbytero incumbentem,
per contrariam consuetudinem hodie sublatam vi-
deri.